

Тақриз

ба автореферати диссертатсияи Муродов Амиршоҳ Амиралихонович «Технологияи муфиди беҳгардонии сифати баъзе равғани растаниҳои ғизоӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори PhD аз рӯи ихтисоси 6D072704 - Технологияи равғанҳо, равғанҳои эфирӣ ва маҳсулоти атриётно косметикӣ

Коркарди навъҳои нави маҳсулоти хӯрокворӣ аз растаниҳои ғизоӣ, вариантҳои оптималии ҳосил намудани равғанҳо, сафедаҳо, ангишторҳо, витаминҳо ва дигар пайвастаҳои химиявӣ, ки марбут ба ғизо мебошанд, айни замон яке аз масъалаҳои актуалии илм ва истеҳсолоти муосири соҳаи ғизо ба ҳисоб мераванд.

Таҳлили кори автореферати диссертатсияи Муродов Амиршоҳ Амиралихонович муайян намуд, ки тавассути истифодаи тарикаҳои техникаи липидология ва методҳои таҳлили ҷарбу равғанҳо раванди оксидшавии равғани пахта, зағир ва баъзе равғанҳои растаниҳои хурдӯӣ омӯхта шудааст. Барои суст намудани суръати реаксияи оксидшавии равғанҳои таҳқиқшаванда аз як зумра антиоксидантҳо аз қабилҳои феноли пирокатехин, токоферолҳо ва витамини С истифода гардида аст.

Муайян карда шудааст, ки барои суст намудани суръати реаксияи оксидшавии равғани пахта ҳангоми нигоҳдории пирокатехин нисбатан афзалиятнок мебошад. Барои ҷудо намудани пирокатехин аз таркиби тухми мушхор, технологияи муфид коркард гардидааст. Дар рафти таҳқиқот инчунин технологияи нави барқароркунӣ ва безараргардонии равғанҳои ғизоӣ истифодашуда коркард гардида, ҷанбаҳои технологӣ ва физикию – химиявӣ технологияи коркардшуда муайян карда шудааст.

Нуқтаҳои аз ҷониби муаллиф ба ҷимоя пешниҳодшаванда:

- нишондиҳандаҳои физикию химиявӣ ва технологияи равғани пахта, зағир ва равғани як зумра растаниҳои хурдӯӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- вобастагии таркиби химиявӣ равғани ҷудокардашуда аз технологияи истифодашуда;
- тағйирёбии нишондиҳандаҳои адади кислотагӣ, адади собунонӣ, адади эфирӣ ва адади иодӣ ҳангоми нигоҳдории равғанҳои таҳқиқшаванда;
- таъсири антиоксидантҳои истифодашуда ба суръати оксидшавии растаниҳои таҳқиқшаванда;
- ҷанбаҳои физикию химиявӣ ва технологияи беҳгардонии сифати равғани растанӣ бо истифода аз гилҳоҳои маҳаллӣ;
- ҷанбаҳои технологияи истеҳсол намудани сӯзишвории биологӣ дар асоси равғанҳои техникӣ.

Натиҷаҳои таҳқиқи омӯзиши раванди оксидшавии рағанҳо метавонад дар рушди назарияи вобастагии суръати реаксияи оксидшавии чарбу рағанҳо вобаста ба таркиби химиявӣ ва омилҳои таъсиркунанда заминагузори намояд. Дастовардҳои илмӣ дар ҳоддаи таъсири фенолҳо ва витаминҳо ҳамчун антиоксидант дар такмил додани назарияи вобастагии сохти молекулавии глисеридҳои таркиби рағанҳо ба хосияти антиоксидантҳо заминагузори намоянд.

Технологияҳои коркардшудаи беҳгардони сифат ва хосиятҳои органолептикии рағанҳо бо истифода аз антиоксидантҳо ва гилҳоҳои маҳаллӣ дар оянда метавонад асоси саноати рағанкашии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истифодашаванда бошад. Усулҳои нави таҳлили сифатӣ ва миқдории компонентҳои таркиби рағанҳо дар оянда метавонанд муҳаққиқон ва мутахассисони соҳавӣ дар омӯзиш ва таҳқиқи рағанҳо истифода намоянд. Технологияи коркардшудаи ҳосил намудани биодизел дар асоси партови рағанҳои гизӣ барои модификатсия намудани сӯзишвории дизелӣ дар соҳаи нафто химия истифодашаванда бошад.

Дар муқаддимаи кори илмӣ аҳамияти илмӣ - амалии мавзӯи баррасигардида асоснок карда шуда, мақсад, вазифаҳо, навоари илмӣ, арзиши амалии рисола аз сохтори он баён гардидааст.

Боби аввали кори диссертсионӣ марбут ба шарҳи адабиёт мебошад, ки дар ин боби диссертатсия дар асоси дастовардҳои илмии мутахассисони соҳавӣ муҳимтарин натиҷаҳо марбут ба хосиятҳои физикӣ, химиявӣ, биологӣ ва технологияи рағанҳо, фенолҳои табиӣ ва витаминҳо маълумот пешниҳод гардидааст. Дар асоси ин таҳлилҳо мушкулот ва мавзӯҳои ба таҳқиқот эҳтиёҷдоштаи ин самт муайян карда шудааст.

Боби дуюм қисми эксперименталии кори диссертатсиониро дар бар мегирад. Дар ин боб муҳимтарин усулҳои таҳлил ва таҳқиқи чарбу рағанҳо ва ҷузъиёти таҳлилҳои лабораторӣ гузаронидашуда пешниҳод шудааст.

Боби сеюми диссертатсия муҳимтарин натиҷаҳо ва таҳлили онҳо дар бар мегирад. Дар ин боб натиҷаҳои таҳқиқи таркиби химиявии рағани пахта, рағани зағир ва як зумра рағани растаниҳои хурдӯи флораи Тоҷикистон пешниҳод гардидааст.

Дар ин боб инчунин хосиятҳои технологияи ин рағанҳо, аз қабилӣ талхшавӣ (оксидшавӣ)-и онҳо ҳангоми нигоҳдорӣ ва коркарди термикӣ пешниҳод шуда, барои беҳгардони сифати онҳо ва барқароркунии рағанҳои истифодашуда технологияҳои нав коркард гардидааст.

Новобаста аз он, ки автореферати диссертатсияи пешниҳодшуда дар сатҳи хуби илмӣ навишта шудааст, дар он норасоҳои зерин дида мешавад:

1. Дар автореферати диссертатсия технологияи регенератсияи равғанҳои истифодашуда бо гилҳои маҳаллӣ оварда шудааст. Хуб мешуд, ки истифодаи гилҳои пас аз регенератсияи равған тавсия дода мешуд.
2. Дар автореферати диссертатсия баъзе хатоҳои техникӣ ва имлоӣ дар матн дида мешавад.

Ин эродҳои дарҷгардида бештар ба услуби кор дахл дошта, арзиши илмӣ кори диссертатсиониро дар умум паст наменамоянд. Диссертатсияи пешниҳодшуда кори ба анҷомрасонидаи илмӣ буда, он бевосита метавонад дар пешрафти илми технологияи равғанҳо, равғанҳои эфирӣ ва маҳсулоти атриётӣ косметикӣ саҳми худро гузорад.

Дар асоси таҳлилҳои дар боло дарҷшуда, диссертатсия «Технологияи муфиди беҳгардони сифати баъзе равғани растаниҳои ғизоӣ» ба талабот мувофиқ буда, муаллифи диссертатсия Муродов Амиршоҳ Амралӣхонович барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори PhD аз рӯи ихтисоси 6D072704 - Технологияи равғанҳо, равғанҳои эфирӣ ва маҳсулоти атриётӣ косметикӣ арзанда мебошад.

Гулов Тоир Ёрович

номзади илмҳои химия, дотсент, мудири

кафедраи химияи органикӣ ва биологии

Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон

ба номи С.Айнӣ, 734080, ш.Душанбе, х.Рӯдакӣ 121

Т.Ё. Гулов

Имзои дотсент мудири кафедраи химияи органикӣ ва биологии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон Т.Ё. Гуловро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо
ва корҳои махсуси ДДОТ
ба номи С.Айнӣ

Мустафозода А.